

Otekoelma 1 julkaisusta "**Suomen metsäpeurakannan hoitosuunnitelma, Maa- ja metsätalousministeriö 9/2007**"

OSA 1. SUOMEN METSÄPEURAKANNAN HOIDON JA SUOJELUN TAUSTA

2 Metsäpeura peurasuvun alalaji (Sauli Härkönen ja Jukka Bisi, Helsingin yliopisto)

Suomenselän osakanta poikkeaa muista tutkituista osakannoista selvästi. Väinölän ym. (2001) mukaan tätä selittää sen perustamishistoria, koska osakannan geneettinen pohja perustuu Kainuusta siirrettyjen metsäpeurayksilöiden geenimateriaaliin. Suomenselän osakanta onkin geneettisesti otos Kainuun osakannasta, mutta sukusiittoisempi.

3 Metsäpeuran biologiaa (Sauli Härkönen ja Jukka Bisi, Helsingin yliopisto)

Vaatimet vasovat pääasiassa soilla ja niiden reunojen metsätiheiköissä. Vaatimet palaavat vuodesta toiseen vasomaan samoille alueille. Metsäpeuralle on tyypillistä selkeästi eriytyneet talvi- ja kesälaitumet sekä niiden välillä tapahtuvat kevät- ja syysvaellukset. (Heikura ym. 1985, Kojola 1996, Heikura 1997)

Kiiman ja parittelujen jälkeen tokat hakeutuvat kohti talvilaitumia, jonne kulku tapahtuu perinteisiä reittejä ja jopa samoja polkuja myöten (Pulliainen ym. 1986).

Keväällä huhtikuun alussa – yleensä keväthankia ja jäässä olevia vesistöreittejä myöten – metsäpeurat aloittavat siirtymisen kohti vasonta-alueita, jotka saattavat olla joko kymmenien tai joillakin yksilöillä lähes 200 km:n päässä talvikeskittymästä, kuten sekä Kainuussa että Suomenselällä on todettu. Vanhat vaatimet toimivat vaellusten johtajina. Ne käyttävät jälleen tuttuja kulkureittejä hyväkseen (Pulliainen ym. 1986).

5 Metsäpeurakannan tila (Jukka Bisi ja Sauli Härkönen, Helsingin yliopisto)

Metsäpeuran levinneisyys oli aikoinaan huomattavan laaja, sillä metsäpeuraa tavattiin eri puolilla Eurooppaa, ja vielä 1500-luvulla mm. Puolassa (Banfield 1961). Sittemmin metsäpeurojen määrä väheni ja levinneisyysalue kutistui nopeasti kohti pohjoista (esim. Heikura ym. 1985) liiallisen metsästyksen seurauksena. Viimeiset metsäpeuralaumat nähtiin 1800-luvun lopulla Suomenselällä (ks. Nieminen 1980b) ja 1910-luvulla Kuhmossa (Vanninen 1972). Metsäpeura rauhoitettiin meillä vuonna 1913, jolloin laji oli jo käytännössä hävinnyt maastamme.

Kainuun metsäpeurakannan elpyminen alkoi 1940- ja 1950-lukujen aikana. Ensimmäiset yksittäiset metsäpeurat ilmestyivät Kuhmoon silloisen Neuvostoliiton Pieningän saloilla elävästä osakannasta tietävästi 1940-luvulla (Vanninen 1972, Montonen 1974).

Metsäpeurat asettuivat alkuvaiheessa Kuhmon Elimyssalon alueelle. Sieltä ne siirtyivät kannan vahvistuessa pikkuhiljaa yhä lännemmäksi.

Metsäpeurakanta vakiintui 1970-luvun aikana ja kannan kasvu nopeutui 1970–1980 -lukujen vaihteessa (ks. Heikura ym. 1985).

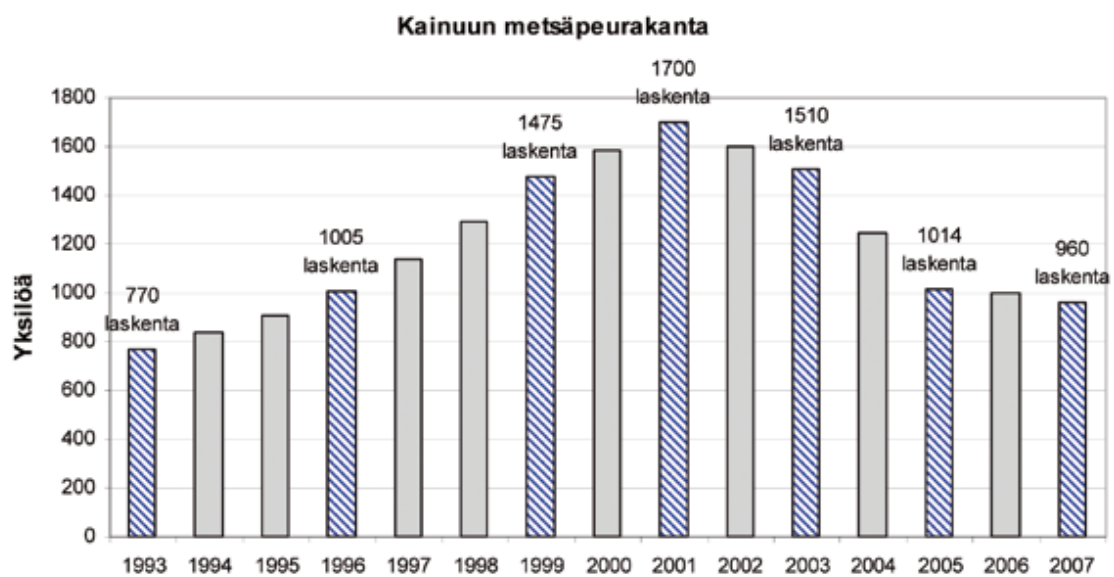
Talvilaitumet siirtyivät 1980-luvulla vähitellen Lentuanjärveltä yhä lännemmäksi. Ne olivat edelleen samalla Lentuanjärveä halkovalla harjujaksolla, mutta 1980–1990 -lukujen vaihteessa sieltä jo noin 30–40 km länsiluoteeseen Vuosangan seudulla ja myös Kellojärven ympäristössä,

ns. sinisen polun harjumaisemissa (Heikura 1997, 1998b, Heikura & Kojola 2002).

Metsäpeuran talvilaitumet ovat siirtyneet vähitellen Kuhmosta Ristijärvelle, Sotkamoon ja Paltamoon. Esimerkiksi talven 2002–2003 aikana keskeiset ydinalueet olivat Paltamon Kontiomäen seudulla (liite 1). Sitä vastoin kesälaitumet ovat hyvin laajalla alueella ja kattavat huomattavan osan Kainuusta, osin Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon pohjoisosia sekä ovat myös Venäjän Karjalan alueella.

Kojolan ym. (2007) mukaan metsäpeurakannan vuotuinen kasvu ( ) vuosijaksolla 1992–2001 oli keskimäärin 10,5 %.

Kojolan (2007) mukaan metsäpeurakannan vuotuinen lasku vuosijaksolla 2001–2007 oli keskimäärin 9 %. Todennäköisiä syitä on ilmeisesti useita, kuten suurpetojen, erityisesti suden, aiheuttaman saalistuksen lisääntyminen (Kojola 2007, Kojola ym. 2004, 2007), kuolleisuuden lisääntyminen liikenteen ja rotupuhtauden vuoksi tehtyjen poistojen seurauksena sekä Venäjän Karjalan puolelle kulkeutuneiden metsäpeurojen aiheuttama poistuma.

- Vuosangan laajennus
- Tykistön tulo Vuosankaan
(Ylä-Vieksin kyläyhdistys 29.12.2008)

Kuva 1. Kainuun metsäpeurakannan kehitys vuosina 1993–2007. Helikopterilaskenta-ajankohtien välisten vuosien kanta on arvioitu.